

**Návrh
znaku a vlajky
pro obec**

B O Š I C E

autor:
Mgr. Jan Tejkal
tel.+420602953832
e-pošta: j.tejkal@volny.cz
<http://heraldika.webnode.cz/>

Tvorba nových obecních (městských) symbolů:

Podle platné právní úpravy mohou obce a města disponovat vlastními obecními (městskými) symboly, to znamená znakem a vlajkou (praporem). Pokud obec (městys, město) nemá historický, řádně udělený, či tzv. vydržený znak či vlajku, má právo požádat prostřednictvím Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky o udělení symbolu (resp. symbolů).

Při vytváření nových obecních symbolů je přitom nutno dbát především více či méně pevně stanovených zásad heraldické a vexilologické disciplíny a dále respektovat těsný významový vztah znaku a vlajky obce k lokalitě, jíž mají reprezentovat.

Existuje několik základních tématických okruhů, jimiž se tvorba nového znaku a vlajky může inspirovat. V prvé řadě se jedná o vytvoření tzv. mluvícího znamení, jehož předností je transparentnost a široká srozumitelnost symbolů, nebo o navázání na historické pečetní či razítkové symboly obce, které do značné míry stanoví obsah nových symbolů a jež je vhodné zejména proto, že zachovává kontinuitu původních předheraldických a nových heraldických a vexilologických symbolů obce.

Nelze-li adekvátně aplikovat princip mluvícího znamení, nebo není-li možno nalézt otisk pečeti či razítka, případně je-li pečetní obraz nevhodný - například vzhledem k jeho heraldicky neúnosné složitosti - k přepisu do znaku a vlajky obce, připadá v úvahu alternativní komplex námětových regionů - například symbolické vyjádření místního světce jakožto patrona obce, odkaz na význačné události nebo pověsti a mýty v dějinách obce, připomenutí erbovních motivů někdejších feudálních majitelů obce či příslušného panství, poukaz na specifické historické či současné řemeslné a jiné pracovní aktivity obyvatel obce, nebo vykreslení určitého relevantního přírodního motivu krajiny, do níž je obec zasazena, atd.atp..

Vlajka (prapor) obce nebo města by měla odpovídat podobě či symbolice obecního (městského) znaku.

Jednou z možností, jíž naplňují (a zejména v minulosti naplňovaly) především městské lokality a lokality s historickými právy města či městečka, je geometricky koncipovaná vlajka ve formě kombinace horizontálních či vertikálních pruhů a případně dalších geometrických obrazců, barevně odvozených z tinktur (tj. barev a kovů) znaku, doplněných fakultativně o některé relevantní znakové figury pro zdůraznění neopakovatelnosti každé vlajky.

Často - a zejména u lokalit bez městského statutu, kde vzniká vlajka současně se znakem – se přistupuje rovněž k tzv. opakování znaku, což znamená, že vlajka obce má stejnou či velmi podobnou figurální kompozici jako obecní znak.

Znak obce:

PEČETI HISTORICKÝCH ČÁSTÍ OBCE:

Obec Bošice tvoří čtyři místní části, Bošice, Budilov, Hradčany a Záhoří. Historicky i katastrálně se jedná o tři území, když Záhoří se již v období před konstitucí obecního zřízení v polovině 19.století počítalo k obci Bošice, přičemž Bošice se Záhořím byly součástí panství Skalice v majetku jedné z rodových větví Malovců, zatímco Budilov a Hradčany patřily k panství Čkyně v majetku novoštitného rodu rodu Klaudy.

Archivní průzkum autora povrdil existenci historických obecních pečeti u všech historických částí tvořících dnešní samosprávnou obec Bošice. Doklady představují otisky pečeti v archivních fondech Národního archivu v Praze – konkrétně se jedná o otisky pečeti v Indikačních skizzách Stabilního katastru z roku 1837, či otisk pečeti v Eichlerově topografické sbírce uložené v Archivu Národního muzea v Praze.

Zajímavé je, že ačkoliv patřily části dnešní obce ke dvěma různým panstvím, všechny tři doložené pečeti obcí Bošice, Budilov a Hradčany měly zcela shodný obsah.

Jednalo se o o vertikálně oválné pečetní typáře, jejichž pečetní pole obsahovala označení majitele pečeti a figurální obraz symbolizující historicky zemědělskou povahu vesnic.

Nejzřetelněji se zachoval otisk bošické pečeti s opisem „Gemeinde Boschitz“ v Eichlerově topografické sbírce, který byl pořízen reliefně do červeného vosku a z něhož je zcela zřejmé, že obraz pečeti tvoří postavené hrábě zkřížené dvěma kosami přeloženými dvěma zkříženými převázanými obilnými snopy.

Méně zřetelné jsou pak otisky pečeti dalších dvou vsí - plochý otisk budilovské pečeti s opisem „Gemeinde Budielau“ barvou na kartonový podklad a otisk hradčanské pečeti s opisem „Gemeinde Hraczan“, jenž je sice pořízen jako reliéfní do měkkého papíru přilepeného na tvrdý kartonový podklad, u něhož však již došlo ke značnému zničení.

NÁVRH ZNAKU OBCE:

V návrhu znaku lze shodný obsah pečeti reflektovat buď doslovným převedením figurální kompozice do znakového štítu a doplněním vhodnými znakovými tinkturami, nebo převzetím pouze některé z figur přítomných v pečetním obraze.

Všechny varianty návrhu znaku tedy reflektují historické pečetní obrazy. Doslovně se tak děje ve variantách 1 až 3 a částečně pak ve všech dalších variantách návrhu symbolů prostřednictvím figur převázaných obilných snopů (varianty 4-6), nebo obilných klasů s listem v počtu korespondujícím se současným počtem místních částí obce (varianty 7-12).

Kromě figur upomínajících na historické pečeti pak návrh znaku může variantně obsahovat také reflexi dalších historických či geografických charakteristik obce:

MALOVEC v. MALOVIC u. KOSOR. MALOVEC v. CHEYNOV u. WRBEG.

Figura poloviny koně s uzděním, či její zjednodušená verze v podobě hlavy koně s krkem a s uzděním odkazuje na erb majitelů skalického panství, jedné z rodových větví Malovců z Malovic, zatímco figury šestihrotých hvězd, jejichž počet v návrhu znaku odpovídá počtu místních částí obce, jsou převzaty z erbu rodu Klaudy coby vlastníka panství Čkyně.

Na geografickou vazbu obce k regionu Pošumaví a její polohu v kopcovité krajině s lokalitami archeologické naleziště na někdejší hradišti Věmec, nebo Mašského vrchu (Lysé skály) s kaplí (rotundou) sv. Václava a kamenným mořem poukazuje především heraldská figura dělení štítu čtyřmi oblouky, nebo v jedné variantě figura kruhu (jakožto symbolické vyjádření rotundy a vrcholu kopce) doplněná dvěma lipovými listy, jež připomínají místní památné lípy.

Kapli sv. Václava zastupují rovněž samotné figury obilných snopů či klasů, když obilné klasy představují jeden z atributů tohoto českého národního patrona.

Variantně je v návrhu znaku obsažen také odkaz na historickou vazbu obce ke kraji královských poddaných na Volyňsku, tedy kraji Králováků. Jedná se o figuru koruny, která odkazuje i na první zmínky o obcích v roce 1315 v souvislosti s královským újezdem volyňským.

Ve všech variantách návrhu znaku je pak obsažena symbolika integrace čtyř místních částí do jedné samoprávné obce a to prostřednictvím počtu zobrazených figur – oblouků, klasů, nebo hvězd.

Heraldická pravidla o barvách a kovech:

Při realizaci návrhu znaku lze postupovat tak, že se jednotlivé varianty návrhu znaku

od sebe liší kromě kompozičního řešení také v barevném provedení.

Pokud jde o zvolení barev znaku v obecné rovině, existuje v heraldickém tvarosloví pravidlo o nemožnosti pokládání barvy na barvu a kovu na kov.

V klasické komunální heraldice českých zemí hovoříme o šesti základních tinkturách, k nimž posléze přibýly další doplňkové tinktury, kupříkladu tzv. přirozené barvy.

Dvě z oněch základních tinktur jsou tzv. kovy - zlatá neboli žlutá a stříbrná neboli bílá, zatímco ostatní - červená, modrá, zelená a černá - patří do kategorie barev.

Je tedy možno volit buď kovový štít (resp. kovové pole štítu) a barevné figury, či opačně barevný štít (resp. barevné pole štítu) a figury kovové. V obou případech je přitom vhodné zachovat co nejmenší možný počet tinktur.

U návrhu znaku pro obec Bošice lze pak - při zachování popsaného pravidla – uvažovat o následujících kombinacích tinktur:

-stříbrná, modrá, zelená, zlatá = reflexe barev krajiny a barev korespondujících se zemědělským námětem historických pečetí,

-stříbrná, zlatá, modrá = erbovní tinktury rozrodu Malovců,

-stříbrná, zlatá, červená = erbovní tinktury rodu Klauudy, současně tinktury českého znaku a tedy vyjádření nejstarší historie obce.

Blason neboli popis variant návrhu znaku obce:

Varianta 1:

„V zeleném štítě nad čtyřmi oblouky stříbrné paty stříbrné postavené hrábě zkřížené dvěma stříbrnými kosami přeloženými dvěma zlatými zkříženými převázanými obilnými snopy.“

Varianta 2:

„V modrém štítě nad čtyřmi oblouky stříbrné paty stříbrné postavené hrábě zkřížené dvěma stříbrnými kosami přeloženými dvěma zlatými zkříženými převázanými obilnými snopy.“

Varianta 3:

„V červeném štítě nad čtyřmi oblouky stříbrné paty stříbrné postavené hrábě zkřížené dvěma stříbrnými kosami přeloženými dvěma zlatými zkříženými převázanými obilnými snopy.“

Varianta 4:

„V zeleném štítě pod čtyřmi oblouky stříbrné hlavy dva zlaté zkřížené převázané obilné snopy provázené čtyřmi stříbrnými hvězdami.“

Varianta 5:

„V modrém štítě pod čtyřmi oblouky stříbrné hlavy dva zlaté zkřížené převázané obilné snopy provázené čtyřmi stříbrnými hvězdami.“

Varianta 6:

„V červeném štítě pod čtyřmi oblouky stříbrné hlavy dva zlaté zkřížené převázané obilné snopy provázené čtyřmi stříbrnými hvězdami.“

Varianta 7:

„V zeleném štítě čtyři odkloněné zlaté obilné klasy s listem vyrůstající ze stříbrné paty oddělené čtyřmi oblouky.“

Varianta 8:

„V modrém štítě čtyři odkloněné zlaté obilné klasy s listem vyrůstající ze stříbrné paty oddělené čtyřmi oblouky.“

Varianta 9:

„V zeleném štítě čtyři odkloněné zlaté obilné klasy s listem dole propletené stříbrným kruhem provázeným po stranách po jenom zlatém odkloněném lipovém listu.“

Varianta 10:

„V zeleném štítě nad čtyřmi oblouky zlaté paty polovina stříbrného koně se zlatým uzděním přidržující čtyři kosmo nakloněné odkloněné zlaté obilné klasy s listem.“

Varianta 11:

„V zeleném štítě nad čtyřmi oblouky stříbrné paty se třemi (2,1) zelenými hvězdami stříbrnou hvězdou převýšená stříbrná hlava koně s krkem se zlatým uzděním provázená po stranách po dvou přikloněných zlatých obilných klasech s listem.“

Varianta 12:

„V zeleném štítě nad čtyřmi oblouky stříbrné paty zlatou korunou převýšená stříbrná hlava koně s krkem se zlatým uzděním provázená po stranách po dvou přikloněných zlatých obilných klasem s listem.“

Vlajka obce:

Při tvorbě návrhu obecní vlajky platí, že námět nebo podoba vlajky musí korespondovat s figurálním obsahem či podobou návrhu znaku. Tuto zásadu lze realizovat ve třech základních intencích:

I-Přistoupením k tzv. opakování znaku (ať již k tzv. doslovnému či tzv.částečnému opakování znaku), což znamená, že se v listu vlajky objeví zcela totožné figury ve stejné či obdobné kompozici jako ve znakovém štítu.

II-Zjednodušením znakových figur do geometrické kombinace pruhů s totožnými barvami.

III-Vzhledem ke konkrétnímu případu vyváženou kombinací postupů I. a II..

V případě návrhu vlajky pro obec Bošice se přitom ukazuje jako adekvátní postupovat takto:

-varianty 1-8, 10 a 12 = proporčně modifikované opakování znakové figurální kompozice,

-varianta 9 = opakování znaku doplněné krajními vertikálními pruhy v barvách znakových figur,

-varianta 11 = zjednodušení znakové figurální kompozice v podobě redukce figurálního obsahu.

Popis variant návrhu vlajky obce:

Varianta 1:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, zelený a bílý, v poměru 7:1. V zeleném pruhu bílé postavené hrábě zkřížené dvěma bílými kosami přeloženými dvěma žlutými zkříženými převázanými obilnými snopy. Bílý pruh má ve druhé až páté šestině délky čtyři oblouky sahající do tří čtvrtin šířky listu. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 2:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, modrý a bílý, v poměru 7:1. V modrém pruhu bílé postavené hrábě zkřížené dvěma bílými kosami přeloženými dvěma žlutými zkříženými převázanými obilnými snopy. Bílý pruh má ve druhé až páté šestině délky čtyři oblouky sahající do tří čtvrtin šířky listu. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 3:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, červený a bílý, v poměru 7:1. V červeném pruhu bílé postavené hrábě zkřížené dvěma bílými kosami přeloženými dvěma žlutými zkříženými převázanými obilnými snopy. Bílý pruh má ve druhé až páté šestině délky čtyři oblouky sahající do tří čtvrtin šířky listu. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 4:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, bílý a zelený, v poměru 1:3. V zeleném pruhu se čtyřmi oblouky ve druhé až páté šestině délky sahajícími do jedné osminy šířky listu dva žluté zkřížené převázané obilné snopy provázené čtyřmi bílými šesticípými hvězdami. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 5:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, bílý a modrý, v poměru 1:3. V modrém pruhu se čtyřmi oblouky ve druhé až páté šestině délky sahajícími do jedné osminy šířky listu dva žluté zkřížené převázané obilné snopy provázené čtyřmi bílými šesticípými hvězdami. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 6:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, bílý a červený, v poměru 1:3. V červeném pruhu se čtyřmi oblouky ve druhé až páté šestině délky sahajícími do jedné osminy šířky

listu dva žluté zkřížené převázané obilné snopy provázené čtyřmi bílými šesticípými hvězdami. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 7:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, zelený a bílý, v poměru 7:1. V zeleném pruhu čtyři odkloněné žluté obilné klasy s listem vyrůstající z dolního pruhu se čtyřmi oblouky ve druhé až páté šestině délky sahajícími do jedné osminy šířky listu. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 8:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, modrý a bílý, v poměru 7:1. V modrém pruhu čtyři odkloněné žluté obilné klasy s listem vyrůstající z dolního pruhu se čtyřmi oblouky ve druhé až páté šestině délky sahajícími do jedné osminy šířky listu. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 9:

„List tvoří tři svislé pruhy, žlutý, zelený a bílý, v poměru 1:2:1. V zeleném pruhu čtyři odkloněné žluté obilné klasy s listem propletené v dolní části bílým mezikružím provázeným po stranách po jenom žlutém odkloněném lipovém listu. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 10:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, zelený a žlutý, v poměru 7:1. V zeleném pruhu polovina bílého koně se žlutým uzděním přidržující čtyři kosmo nakloněné odkloněné žluté obilné klasy s listem. Žlutý pruh má ve druhé až páté šestině délky čtyři oblouky sahající do tří čtvrtin šířky listu. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 11:

„Zelený list s bílou hlavou koně s krkem se žlutým uzděním provázenou po stranách po dvou přikloněných žlutých obilných klasech s listem. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 12:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, zelený a bílý, v poměru 7:1. V zeleném pruhu žlutou korunou převýšená bílá hlava koně s krkem se žlutým uzděním provázená po stranách po dvou přikloněných žlutých obilných klasem s listem. Bílý pruh má ve druhé až páté šestině délky čtyři oblouky sahající do tří čtvrtin šířky listu. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Vyjádření člena Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky:

K variantám návrhu znaku a vlajky obce je přiloženo vyjádření PhDr. Karla Müllera, ředitele Zemského archivu v Opavě, člena expertní skupiny Podvýboru pro heraldiku

a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a garanta správnosti návrhů.

Z tohoto vyjádření vyplývá, že všechny varianty návrhu vycházejí z obecných zásad heraldické a vexilologické tvorby a mohou být tedy předloženy Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky s žádostí o schválení a doporučení Předsedovi PS P ČR znak a vlajku obci udělit.

PhDr.Karel Müller ve svém vyjádření uvádí následující:

„Všechny návrhy zpracované mgr. Janem Tejkalem odpovídají zásadám heraldické a vexilologické tvorby a mohou být předloženy podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny P ČR k projednání.

Autor vyšel z historické pečeti se zemědělskými nástroji, k nimž přikomponoval odkazy na zeměpisnou polohu a zdejší památné lípy. Variantně též reflektoval erbovní znamení feudálních držitelů obce, resp. jeho čtyř místních částí, na jejichž počet rovněž odkazuje. Osobně doporučuji k využití varianty 1 či 2, které nejvíce respektují původní obecní pečeť.“

Osobní pohled autora upřednostňuje ve shodě s vyjádřením varianty doslovně reflektující obraz historických pečetí místních částí obce, zejména variantu 1 se zeleným štítem.

Záleží ovšem především na zástupcích obce, kterou z předložených variant zvolí. Podmínkou je heraldická a vexilologická správnost, kterou - jak dokládá přiložené vyjádření - splňují všechny předložené varianty návrhu.

Obecné poznámky k zásadám heraldické a vexilologické tvorby:

V současné právní terminologii figuruje jako primární pojem „vlajka“. Ve vexilologické terminologii se pak hovoří o vlajce, nebo o praporu dle způsobu užití. V rámci tohoto textu užíváme právně závazný pojem „vlajka“.

Poměr stran (šířky a délky) listu vlajky je dle metodického pokynu Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky shodný s poměrem stran státní vlajky České republiky – tj. 2:3.

Na list vlajky nelze položit znakový štít – vlajka musí být svébytným symbolem, nikoliv jen podkladem pro znak.

Pojmy „zlatá“ a „stříbrná“ (tinktura) u znaku nahrazují u vlajky pojmy „žlutá“ a „bílá“ (barva).

V heraldice se pravá a levá strana popisují z pohledu štítonoše. Z pohledu pozorovatele je tedy heraldicky pravá strana vlevo a heraldicky levá strana vpravo.

Neudává-li se v blasonu orientace figury, má se za to, že je orientována doprava.

U heraldických tinktur – to znamená barev a kovů – se neudávají odstíny. Při konkrétním zobrazení platí obecné pravidlo o vhodnosti tmavších a sytějších odstínů. Odstíny ve výtvarném řešení návrhu symbolů obce proto nejsou zcela závazné a lze je upravovat.

Heraldika počítá s vysokou mírou stylizace zobrazených znakových figur. Figura by měla být jednoznačně rozpoznatelná, což ovšem neznámá, že má být zobrazena realisticky – může být například proporčně upravená tak, aby co nejvíce vyplňovala prostor znakového štítu, nebo mohou být její jednotlivé komponenty zobrazeny v upravených proporcích v závislosti na celkové kompozici znaku.

Primární je v heraldice blason neboli slovní popis a sekundární kresebná podoba neboli vizualizace blasonu, což znamená, že stejný znak může mít několik výtvarných podob (i současně užívaných).

dne 9.2.2015, Mgr. Jan Tejkal

Přílohy:

- 1. Výtvarná realizace variant návrhu znaku a vlajky obce Bošice*
- 2. Reprodukce archivních a knihovních podkladů*
- 3. Kladné vyjádření člena expertní skupiny Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky*